

ἀπεδῶ ἐπίρρ. ἀπῶδε Κεφαλλ. Κύπρ. ἀπῶδι Ἡπ. ἀπῶδε Κύθηρ. ἀπῶτε Καλαβρ. (Μπόβ.) ἐπῶδε Κρήτ. Κύθηρ. ἐπῶδιὰ Κύθηρ. ἀπεδῶ κοιν. ἀπιδῶ βόρ. ἰδιῶμ. ἀπιδου Καπ. ἀπιδε Καπ. ἀπιδι Καπ. ἀπεῶ Καπ. (Ἀξ.) ἀπεροῦ Καπ. (Ἀραβάν.) ἀπεδὰ Κῶς Ρόδ. κ. ἄ. ἀπιδὰ Καπ. (Φλογ.) ἀπερὰ Καπ. (Ἀραβάν.) ἀπεδῶ Σύν. ἀπεδωνὰ Χίος ἀπέδω ἄγν. τόπ. ἀπέδου Ἡπ. (Ζαγόρ. Σχωρ. κ. ἄ.) ἀπέδιου Λέσβ. (Μόλυβδ. κ. ἄ.) ἀποδῶ κοιν. ἀπουδῶ βόρ. ἰδιῶμ. καὶ Σύν. ὀπουδῶ Καπ. (Σιλ.) ἀποδῶς Σχίαθ. — ΑΠαπαδιαμ. Τὰ μετὰ θάνατ. 77 ἀποδωνὰ Χάλκ. Χίος ἀπουδωνὰ Σκόπ. ἀπογωνὰ Χίος ἀπογωνὰ Χίος (Πυργ.) ἀπόδω Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Παξ. ἀποδῶδὰ Θήρ. ἀπογιά Καρπ. ἀπ-ποῖα Χάλκ. ἀπόγιον Σαμοθρ. ἀπουδουγιά Στερελλ. (Εὐρυταν.) ἀπομνὰ Χίος (Καλαμ.) ἀπονὰ Χίος (Πυργ.) ἀποδὰ Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀπαδὰ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπαδαχὰ Πόντ. (Ὁφ.) ἀπαδαχὰν Πόντ. (Ὁφ.) ἀπαδαχάνας Πόντ. (Ὁφ.) ἴπῶδε Κρήτ. Κύθηρ. Κύπρ. ἴπῶδες Κρήτ. ἴπῶδιὰ Κύθηρ. ἴπεδῶ Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Μακεδ. (Γκιουβ.) ἴπεδῶνα Ἰμβρ. ἴπέδου Θράκ. ἴποδῶ Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Ὀρ.) Καρ. (Μύλασσ.) ἴπουγδῶ Λήμν. ἴποδωνὰ Ἀστυπ. ἴπουδωνὰ Θάσ. ἴποδὰ Κύπρ. (Πάφ. κ. ἄ.) ἴπουδὰ Ρόδ. ἴπουδανὰ Ρόδ. ἴπογὰ Κύπρ. ἴπαδὰ Κρήτ. ἴπαδὲ Κρήτ.

Τὸ μεσν. ἐπίρρ. ἀπεδῶ, παρ' ὃ καὶ ἀποδῶ. Ὁ τύπ. ἀπέδω καὶ ἐν Χρον. Μορ. Η στ. 890 (ἐκδ. JSchmitt) «ἀπέδω ἐτοῦτο τὸ κίονι ὀφείλουν ἐγκρεμνίσαι». Ὁ τύπ. ἀπῶδε καὶ ἐν Στάθῃ πρᾶξ. Β' στ. 5 (ἐκδ. ΚΣάθα σ. 127). Οἱ τύπ. ἐπῶδε, ἴπῶδε καὶ ἴπῶδες καὶ παρὰ Φωσκόλ. Φορτουνᾶτ. πρᾶξ. Β' στ. 243, πρόλ. στ. 113 καὶ πρᾶξ. Γ' στ. 609 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) Τὸ ἀποδὰ καὶ ἐν Θρήν. Κωνπλ. στ. 869 (ἐκδ. AEllissen 3,224). Οἱ τύπ. ἀπεροῦ καὶ ἀπερὰ Ἀραβαν. κανονικοί, διότι αὐτόθι ἀντὶ δ πανταχοῦ ἀπαντᾷ ρ. Τὸ ἀπογωνὰ κατ' ἀνάπτυξιν τοῦ γ ἐκ τοῦ ἀποωνὰ <ἀποδωνὰ. Οἱ τύπ. ἀπαδαχὰ, ἀπαδαχὰν καὶ ἀπαδαχάνας μετὰ τοῦ Τουρκ. μορ. χὰ, ὡς ἀπεδωνὰ κττ. μετὰ τοῦ νὰ καὶ ἀπουδουγιά μετὰ τοῦ γιά.

1) Τοπικῶς ἐπὶ κινήσεως ἢ καθόλου σχέσεως ἀπὸ τόπου, ἐκ τούτου τοῦ μέρους, ἐντεῦθεν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀραβάν. κ. ἄ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀνέβα-ἐλα-κατέβα-πᾶρε-πέρασε-πῆγαινε ἀπεδῶ. Ἀπεδῶ θὰ πάρης τὸν κατήφορο. Ἀπεδῶ ὡς ἐκεῖ. Τ' ἀπεδῶ μέρος - ἢ ἀπεδῶ μερῶς κοιν. Σὺν ἴπεδῶ ποῦ πάεις θὰν ἔρτη ὥρα νὰ μᾶς χρειαστῇς (ἐκ παραμυθ.) Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἀπαδαχὰ ἐσκῶθε Ὁφ. Πατατήρα ποδὰ Κύπρ. (Πάφ.) || Φρ. Ἀποδῶ εἶχε, ἀποκεῖ εἶχε, τὰ κατάφερε (ἐπὶ κατορθώματος κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν). Ἀποδῶ τὸν εἶχε, ἀποκεῖ τὸν εἶχε, τὸν ἔφερε ὡς τὰ νερά του (τὸν ἔπεισε κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν). Ἀποδῶ! (φρ. λεγομένη, ἐνῶ ἐπιδεικνύεται ὁ ἀγκὼν τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ λέγοντος, πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀδυνάτου νὰ γίνη, οἶον: ἀποδῶ θὰ τὸ πάρης, δηλ. οὐδέποτε). Ἀπεδῶ πᾶν κ' οἱ ἄλλοι ἢ κί ἄλλοι (ἔφυγε, διέφυγε, ἐξηφανίσθη) κοιν. Τοῦ ὅδε ἀποδῶ, τοῦ ὅδε ἀποκεῖ (ἐπὶ τοῦ καταβάλλοντος πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐπιτυχίαν σκοποῦ τινος) πολλαχ. Ἐξ' κί ἀπαδά! (ἔξω ἀπεδῶ. Ἐπὶ ἀποτροπῆς κακοῦ) Κοτύωρ. || Παροιμ. Ἀπεδῶ κί ἀπεκεῖ, πάει ἢ μέρα σήμερα (ἐπὶ τοῦ ἀσκόπως ἐργαζομένου) ἄγν. τόπ. Ὅσο ναι ἀποδῶ ὡς ἐκεῖ, ἄλλο τόσο εἶναι κί ἀποκεῖ ὡς ἐδῶ (ἐπὶ πραγμάτων ἰσαξίων ἢ ἐπὶ δυσεξιχνιάστων) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) || Αἰνιγμ. Πέρα βουνό, ἴπῶδες βουνό καὶ ὡς τῇ μέσῃ μαῦρος κριὸς καὶ φωνάζει (ἢ χύτρα ἐπὶ τῶν πυρομάχων) Κρήτ. || Ἄσμ.

* Ἀσπρα μου περιστέρια, μαῦρα μου πουλλιά,
ὡς τοῦν τόπου ποῦ θὰ πάτι ἴπεδου νὰ ῥθιτι
κί ἴπεδου νὰ διαβῇτι, νὰ χαμπηλώσιτι

Θράκ.

Θαδώνουσαι τ' ἀμμάθια μου, τὸ στήθος μου λαφάσσει
καὶ φαίνουσαι μου τὰ βουνὰ πέρα κ' ἐπῶδε ὑπάσι
(λαφάσσει = λαχανιάζει) Κρήτ.

Βασιλικά καὶ λασμαρὶν καὶ θυόσμιν εἶσαι μέσα,
ἔκαμέ με μία χωρκατοῦ νὰ φύω πογὰ μέσα

Κύπρ. Συνών. * ἀπ' αὐτῇ - τῇ μερῶς, ἀπεδῶ θε. β) Μετὰ οὐσ. ἢ ἀντων., ἐνίοτε νοουμένων, εὐχρηστεῖ ἢ λ., ὅταν ὁ λέγων δεικνύη συγχρόνως καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον, καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν δεικτικὴν ἀντων. οὗτος σύνθηθ.: Ἡ ἀδερφή μου ἀποδῶ. Ὁ κύριος ἀποδῶ. Ἀπεδῶ κατὶ ξέρε. Πβ. ἀπαντοῦ 2. 2) Χρονικῶς, ἀπὸ τοῦδε, ἀπὸ τῶρα κοιν. καὶ Καπ.: Ἀπεδῶ ὡς τοῦ χρόνου - καὶ πέρα - κ' ἐμπρὸς κοιν. Ἀπεδῶ κ' ἐκεῖ - κ' ὕστερα (εἰς τὸ ἐξῆς, τοῦ λοιποῦ) πολλαχ. Ἀπέδου κεῖθι (ἀπεδῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς) Ἡπ. Ἀπῶδε κί ὡδε (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κύπρ. Ἀπιδὶ ὀτέρου (ἀπεδῶ κ' ὕστερα) Καπ. Ἀπιδ' ἐμδρὸ (πρὶν ἀπὸ τῶρα) αὐτόθ. Ἀποδῶ καὶ θυό - τρία χρόνια (πρὸ δύο - τριῶν ἐτῶν) πολλαχ. Ἀποδῶ κ' ἓνα μῆνα θὰ στεφανωθῶ (μετὰ ἓνα μῆνα) Τήν. Ἀποδῶ καὶ μὴν βδομάδα θὰ βγάλουνε λάδι (μετὰ μίαν ἐβδομάδα) Κίμωλ.

* **ἀπεδῶ-ἄνωθεν** ἐπίρρ. ἀπαδάνθεν Πόντ. (Χαλδ.) ἀπαδαχὰ-ἄνθε Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῶν ἐπιρρ. ἀπεδῶ καὶ ἄνωθεν.

Ἀπεδῶ παραπάνω ἐνθ' ἄν.: Ἀπαδάνθεν ἐπέραν τὸ χτήνον κ' ἐδέβαν πλάν (ἀπεδῶ παραπάνω ἐπῆραν τὴν ἀγελάδα καὶ ἀνεχώρησαν) Χαλδ.

* **ἀπεδῶ-ἄνωθεν-κ'** ἔσω ἐπίρρ. ἀπαδάνθεν-κ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρ. ματ. συνεκφορᾶς ἀπεδῶ ἄνωθεν κ' ἔσω.

* Ἰσα ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω ἐδῶ μερῶν (τῆς κινήσεως νοουμένης ὀριζοντίας ἐπὶ ἐδάφους ὑπερτέρου τοῦ τοπικοῦ σημείου τοῦ λέγοντος): Ἀπαδάνθεν-κ' πάει ἢ στράτα (ἀπὸ τὰ παραπάνω ἐδῶ μέρη πηγαίνει κατ' εὐθείαν ὁ δρόμος).

* **ἀπεδῶ-ἄνωθεν-κί ἄνω** ἐπίρρ. ἀπαδάνθεν-κί Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρ. ματ. συνεκφορᾶς ἀπεδῶ ἄνωθεν κί ἄνω.

Ἀπὸ τῶν παραπάνω ἐδῶ μερῶν πρὸς τὰ ἄνω (τῆς πρὸς τὰ ἄνω κινήσεως νοουμένης ἀπὸ μέρους ἀνωτέρου τοῦ τοπικοῦ σημείου εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ὁ λέγων): Ἀπαδάνθεν-κί ἄνω βόσκουνταν τὰ πρόβατα καὶ πάγ'νε (ἀπὸ τὰ παραπάνω ἐδῶ μέρη βόσκουν τὰ πρόβατα καὶ προχωροῦν πρὸς τὰ ἄνω).

* **ἀπεδῶ-ἄνωθεν-μέρου** ἐπίρρ. ἀπαδάνθεν-μέρ' Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῶν ἐπιρρ. ἀπεδῶ, ἄνωθεν καὶ μέρου.

Ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω που μερῶν: Ἀπαδάνθεν-μέρ' ἔκλεψαν τὸ ζῶν.

ἀπεδῶ-ἀπάνω ἐπίρρ. κοιν. ἴπῶδιαπάνω Κύθηρ. ἀπαδαπάν' Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.)

Ἐκ τῶν ἐπιρρ. ἀπεδῶ καὶ ἀπάνω.

Ἀπεδῶ ἐπάνω ἐνθ' ἄν.: Ἀπαδαπάν' ἄσ' σὸ δῶμαν ἐρροῦσαν ἀφκὰ (ἔπεσε κάτω) Χαλδ.

* **ἀπεδῶ-ἀπάνωθεν** ἐπίρρ. ἀπαδαπάνθεν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

